

Use of ICD (International Classification of Diseases) to prepare medical data in decision support systems

Mehdi Afzal¹, Mahmood Moradi², Forough Sadat Hosseini³

1. Assistant Professor, Department of Information Technology Engineering, Zanzan Branch, Islamic Azad University, Zanzan, Iran. (Corresponding Author) afzali@iauz.ac.ir
2. Assistant Professor, Department of Information Science and Dentistry, Razi University, Kermanshah, Iran. mahmoudmoradi@razi.ac.ir
3. Zanzan University of Medical Sciences, Zanzan, Iran.

Abstract

Introduction: Increasing business intelligence informs the organization about the information of the business environment and provides the possibility of correct and timely analysis of data and information. Business intelligence is an umbrella term that was presented by Howard Dresner in 1989 to define a set of concepts and methods to improve business decision-making using a reality-based support system. The intelligent business system is an application that is employed to better understand the organization's data in the process of making detailed decisions. The structure of business intelligence includes five layers. The process of extracting data from various sources, and converting and loading them into the data warehouse is generally called ETL. These different sources can include XML data sets, relational tables, non-relational sources, weblogs, spreadsheets, etc. In the ETL layer, transformation is the most important process because at this stage, data errors are corrected so that it can be used in managers' decisions after loading it into the data warehouse. This research was done with the aim of describing and explaining the data cleaning method to remove bad data.

Method: The proposed method is designed with the help of one of the visual programming languages called C-Sharp version 2013 and SQL Server 2014, and in order to test the performance of the program, it is used from the databases of people who died due to illness. Different methods were used in 2013. To prepare this program, C# and SQL commands were used.

Finding: After the process of error detection and correction of information banks, the modified information bank is evaluated by the designed program to check the amount of correction of contaminated data in ILTEC architecture and ETL. Applying on 12,424 records, it showed had an error of 0.008%, which was not related to the implementation method and was the user's error at the time of data entry that a national code was registered for two different people. But in the ETL architecture, compared to the ILT architecture, there are still data that are not found in the troubleshooting stage to be corrected.

Conclusion: In order to test the IT architecture, from a database with 5464 records (diseases of Zanzan province), 10203 records (diseases of two provinces of Zanzan and Ilam) and 14739 records (diseases of three provinces of Zanzan, Ilam and Hamedan) was used (it was used in the ILTEC architecture). It took 102 seconds to run the process of finding errors and correcting the program with the database, which had 5464 records, and 1.78% of the errors were in the database. In order to test again, using the data bank that had 10203 records, this time the time of executing the error detection and correction process was 154 seconds, and the number of errors was 2.65%. Finally, we used the database that had 14,739 records, the execution time of which was 293 seconds, and the number of errors in the process of error detection and correction was 2.3%.

Keywords: Business Intelligence (BI), Data Preparation, Data warehouse, ICD Code, ILTEC.

استفاده از طبقه‌بندی بین‌المللی آماری بیماری‌ها (ICD) برای آماده‌سازی داده‌های پزشکی در سیستم‌های پشتیبان تصمیم

سال دوم، تابستان ۱۴۰۰
شماره دوم، صص: ۴۳-۵۴

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۱۲/۰۲
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۲/۲۵

مهدی افزلی^{۱*} ID، محمود مرادی^۲، فروغ السادات حسینی^۳

۱. استادیار، گروه مهندسی فن‌آوری اطلاعات، واحد زنجان، دانشگاه آزاد اسلامی، زنجان، ایران. (نویسنده مسئول) afzali@iauz.ac.ir

۲. استادیار، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران. mahmoudmoradi@razi.ac.ir

۳. دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی و بهداشتی، زنجان، ایران.

چکیده: کیفیت اطلاعات در موفقیت تجزیه و تحلیل اطلاعات بسیار حیاتی و مهم است. اطلاعات بارگذاری شده در انبار داده باید صحیح، دقیق و با کیفیت باشد. داده با کیفیت در انبار داده موجب تحلیل مناسب و تصمیم‌گیری بهتر می‌شود. همچنین مباحث کیفیت داده باید قبل از بارگذاری در انبار داده مورد توجه قرار گیرد. پاکسازی داده به مفهوم یافتن و حذف خطاها است. همچنین در این فرایند داده‌های اضافی و ناسازگار شناسایی می‌شوند. پاکسازی داده در مرحله استخراج، انتقال، بارگذاری با اطمینان از کیفیت داده در انبار داده موجبات اثربخشی هوشمندی کسب‌وکار را فراهم می‌آورد. هدف پاکسازی داده، شناسایی داده‌های بد (اشتباه، نامرتب و ناقص) به منظور اصلاح یا حذف آن‌ها است تا از دقت و سازگاری مجموعه داده اطمینان حاصل شود. این پژوهش با هدف تشریح و تبیین روش پاکسازی داده برای حذف داده‌های بد انجام شده است. بانک اطلاعاتی نمونه از اطلاعات بیماری‌های استان‌های زنجان، ایلام و همدان تشکیل شده است. به منظور حل مشکلات داده در بانک نمونه از فرم سی‌شارپ و ابزارهای نرم‌افزار اس‌کیوال استفاده شده است. بخش اصلی نتایج نشان می‌دهد که به‌کارگیری روش پاکسازی داده موجب کاهش میزان خطای بانک داده تا میزان ۰/۰۰۸ درصد شده است.

واژه‌های کلیدی: هوش تجاری، آماده‌سازی داده، انبار داده، *ILTEC ICD*

۱. مقدمه

است در اجرای تصمیم‌گیری از تکنولوژی هوشمندی کسب‌وکار استفاده-
شود [7].

هوشمندی کسب‌وکار چتری است که توسط هوارد^۱ در سنر در سال ۱۹۸۹ برای تعریف مجموعه‌ای از مفاهیم و روش‌هایی جهت بهبود تصمیم‌گیری کسب‌وکار با استفاده از سیستم پشتیبانی مبتنی بر واقعیت ارائه شد. گوشال^۲ و کیم^۳ اولین تعریف علمی را در مورد هوش ارائه نمودند. طبق تعریف این دو، هوش به‌عنوان یک فلسفه مدیریت و ابزاری جهت کمک به مدیریت سازمان می‌باشد و اطلاعات کسب‌وکار را به منظور ایجاد تصمیم‌های مؤثر اصلاح می‌نماید [2]. طبق نظر اکرسون^۴ هوشمندی کسب‌وکار باید بتواند ابزارهای مثل گزارش تولید، پرس‌وجوی کاربر نهایی، فرآیند پردازش آنلاین^۵، ابزار داشبورد / صفحه نمایش، ابزار داده‌کاوی^۶ و ابزار مدل‌سازی و برنامه‌ریزی فراهم نماید [3, 4].

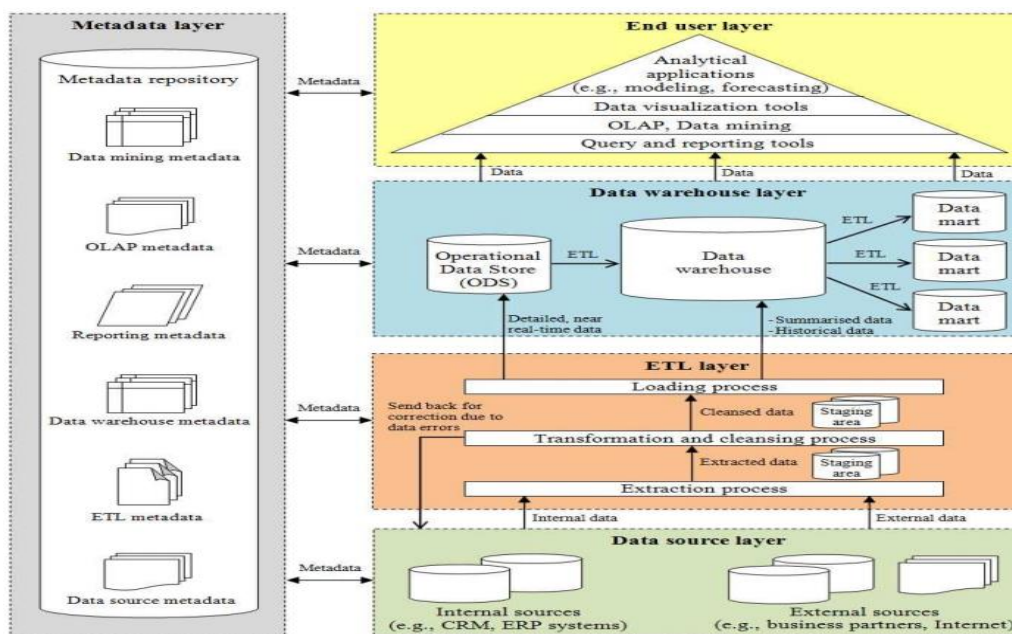
سیستم هوشمند کسب‌وکار نرم‌افزاری کاربردی است که برای فهم بهتر داده‌های سازمان در فرآیند تصمیم‌گیری‌های دقیق استفاده می‌شود. ساختار هوشمندی کسب‌وکار شامل پنج لایه می‌باشد:

- ۱- لایه منبع داده^۷
- ۲- لایه ای تی ال^۸ (استخراج^۹، تبدیل^{۱۰}، بارگذاری^{۱۱})
- ۳- لایه انبار داده^{۱۲}
- ۴- لایه فراداده^{۱۳}
- ۵- لایه کاربر نهایی^{۱۴} [5, 6, 7] (نگاه شود به شکل ۱)

در سال‌های اخیر، هوشمندی کسب‌وکار به یکی از مفاهیم اساسی مدیریت تبدیل شده و در سازمان‌های پیشرو، با فرهنگ سازمانی عجین شده است. افزایش هوشمندی کسب‌وکار، سازمان را نسبت به اطلاعات محیط کسب‌وکار آگاه نموده، امکان تجزیه و تحلیل صحیح و به‌موقع داده‌ها و اطلاعات را فراهم می‌آورد. نتایج حاصله در قالب فرم‌ها و گزارش‌های مناسب ذخیره و در مواقع مقتضی به عنوان حق انتخاب برای تصمیم‌سازی بیشتر، در دسترس مدیران قرار می‌گیرد. از این طریق جریان تبادل اطلاعات و دانش در بستر سازمان تسریع شده، کارایی و اثربخشی در خصوص فرآیند تفکر جمعی و تصمیم‌گیری بهبود می‌یابد. بیشترین بهره‌مندی به‌دست‌آمده از هوشمندی کسب‌وکار، امکان دسترسی بی‌واسطه، به داده‌ها توسط تصمیم‌گیرندگان در تمام سطوح سازمان است. در این صورت این افراد قادرند که با داده‌ها تعامل داشته باشند و آن‌ها را تحلیل کنند و در نتیجه کسب‌وکار را مدیریت کنند، کارایی را بهبود بخشند، فرصت‌ها را کشف کنند و کارشان را با بازدهی بالا انجام دهند.

۲. هوش تجاری

با افزایش مقدار اطلاعات تولید شده توسط سازمان فرآیند تصمیم‌گیری بسیار پیچیده‌تر می‌شود و نیاز به زمان زیادی خواهد داشت. بنابراین بهتر

شکل ۱: معماری سیستم هوش تجاری [7]

سازمان اشاره می‌کند و منابع داده خارجی به منابعی که از خارج سازمان نشأت می‌گیرد، اشاره دارد [5, 6, 7].

۱.۲. لایه منبع داده

لایه منبع داده شامل داده‌های ساختاریافته، غیرساختاریافته و نیمه ساختار یافته است. همه این داده‌ها می‌توانند از دو منبع داخلی و خارجی فراهم شوند. منابع اطلاعات داخلی به سیستم‌های عملیاتی داخلی

۲.۲. لایه ای تی ال (استخراج، تبدیل، بارگذاری)

فرآیند استخراج داده از منابع مختلف، تبدیل و بارگذاری آن‌ها به داخل انبار داده عموماً، ای تی ال نامیده می‌شود. که این منابع مختلف می‌توانند

شامل مجموعه داده‌های ایکس‌ام‌ال، جداول رابطه‌ای، منابع غیر رابطه‌ای، وب لاگ، صفحات گسترده و غیره باشد [4].

"ای تی ال" فرآیندی است که مسئول خارج کردن داده‌های خام از سیستم منابع مختلف، تبدیل به فرمت مشترک و سپس قراردادن داده‌ها در انبار داده‌ها است [5, 7, 8]. این لایه داده‌ها را از سیستم‌هایی که به صورت فرآیند تراکنشی برخط می‌باشند به انبار داده انتقال می‌دهد. همچنین می‌تواند برای انتقال اطلاعات از یک انبار داده به انبار داده دیگر نیز استفاده شود [7, 8]. بررسی داده، تشخیص، اجرا، کنترل بعد از پیش پردازش، [11] جریان بازگشتی داده‌های پاکسازی شده به ترتیب مراحلی است که در فرآیند اصلاح اجرامی شود [9].

از مشکلات مرحله پاکسازی می‌توان به ناسازگاری مقادیری که در فیلدهای دارای معنی یکسان ذخیره شده‌اند [5] (تضاد ساختاری [4])، تکرار داده‌ها، داده‌های اشتباه، [5] وجود مقادیر غیرقابل قبول، [4, 5] تضاد نام‌گذاری، بررسی مقادیر از دست رفته [4] اشاره نمود.

داده از منابع گوناگون در فرمت‌های مختلف جمع‌آوری می‌شود بنابراین فرمت استاندارد و پاکسازی داده‌ها از جمله نیاز محیط انبار داده می‌باشد. در واقع، این فرآیند مقادیر، نوع فیلدها، ساختار و غیره را بررسی می‌کند و بعد از مشخص شدن داده‌های معیوب و تکراری [10]، به وسیله ابزارهای برنامه‌نویسی سنتی، زبان‌های اسکریپت‌نویسی یا زبان پرس‌وجوی ساختار یافته آن‌ها را اصلاح می‌کند [5, 7].

داده‌های حاصل از این فرآیند به منظور کشف فرآیند دانش باید خصوصیتی از قبیل دقت، صحت، [4, 9, 11] به‌موقع بودن، [4] یکپارچه و کامل بودن، [9, 11] مطابقت نمایش، [9] تراکم، یکتایی، هم‌ریختی [9, 11] و سازگاری را داشته‌باشند [11].

۳.۲. لایه انبار داده

مخزن مرکزی برای ذخیره داده‌های تولیدشده در لایه ای‌تی‌ال است. امروزه از آنجا که انبار داده به سطح بالایی از بازدهی رسیده است، فرصت‌های جدیدی در استخراج اطلاعات از بانک اطلاعاتی قابل استفاده، وجود دارد [12]. انبار داده یک سازمان بزرگی از پایگاه داده‌ها است، که وظیفه اصلی آن انتشار اطلاعات سازمان به طور مؤثر به منظور پشتیبانی استراتژیک از تصمیم‌گیری مدیران سازمان است. در واقع این بخش مسئول نگهداری همه کپی‌هایی از داده‌های منابع مختلف سازمان است.

[13]. بیل اینمون و رالف کیمبال دو پیشگامان در نظریه ساخت انبار داده‌ها می‌باشد [14]. طبق نظر رالف کیمبال انبار داده یک کپی از سیستم‌های تراکنشی به‌ویژه ساختاریافته برای فرآیند پرس‌وجو و تجزیه و تحلیل است [15]. از ویژگی‌های اصلی انبار داده می‌توان به موضوع-گرا^{۱۵}، یکپارچه، متغیر با زمان^{۱۶}، از بین نرفتنی^{۱۷} اشاره کرد [5, 6, 16].

جداول در انبار داده می‌تواند به شکل‌های مختلفی طراحی شوند یکی از این مدل‌ها، مدل بعدی^{۱۸} است که برای غلبه به عملکرد پرس‌وجو در داده‌های بزرگ در انبار داده استفاده می‌شود. این مدل، عملکرد پرس-وجو را برای تهیه گزارش‌های خلاصه بهبود بخشد و به فضای بیشتری

نسبت به مدل رابطه‌ای نیاز دارد. این مدل دارای جدول واقعی^{۱۹} و ابعادی^{۲۰} می‌باشد.

جداول واقعی شامل کلیدی برای ارتباط با جداول ابعادی می‌باشد. جداول ابعادی شامل جزئیاتی درباره جداول واقعی است. این جداول شامل اطلاعات توصیفی در مورد مقادیر عددی جداول واقعی است. [18, 16, 17] ویژگی‌هایی که برای یک سازمان در طراحی مهم است، جزء جداول بعدی قرار می‌گیرد. در واقع اساس مدل ابعادی است [19] و می‌تواند به صورت ستاره‌ای^{۲۱} و یا دانه برف^{۲۲} طراحی شود [16, 17].

در این لایه سه جزء انبار داده، داده عملیاتی و انبار قرارداد. جریان داده از انبار داده عملیاتی به انبار داده و سپس به انبار کما می‌باشد [5]. با توجه به این که داده‌های موجود در انبار داده اساساً برای پشتیبانی از نیازها در کل سازمان استفاده می‌شود، بنابراین برای پشتیبانی از نیازها و درخواست‌های یک واحد سازمانی خاص تجهیز نشده‌اند. انبارک زیر مجموعه انبار داده است و همانند انبار شامل داده‌های تاریخی است که به کاربران اجازه می‌دهد که به روند داده‌های مختلف دسترسی داشته باشند و تحلیل کنند [5]. اما حجم داده ذخیره شده در آن خیلی کمتر از داده ذخیره شده در انبار داده است [5, 20].

۴.۲. لایه فراداده

فراداده راجع به داده است. به این معنی که به داده‌هایی که برای توصیف داده‌ها به کار می‌روند فراداده گفته می‌شود. فراداده توصیف می‌کند که داده‌ها کجا استفاده و ذخیره می‌شوند، منبع داده کجا است، چه تغییراتی در داده صورت گرفته است و یک جزء داده چگونه با بقیه اطلاعات مرتبط است. مخزن فراداده محلی برای ذخیره‌سازی داده‌های مربوط به فراداده است [5, 6, 13].

انواع مختلف فراداده همانند منابع داده، ای‌تی‌ال، گزارش‌گیری، اولپ، داده‌کاوی وجود دارد [5, 13].

۵.۲. لایه کاربر نهایی:

لایه کاربر نهایی شامل ابزارهایی برای نمایش اطلاعات به شکل‌های مختلف به کاربران متفاوت است [5, 6, 7] از ابزارهای آن می‌توان ابزارهای پرس‌وجو و گزارش‌گیری، اولپ، تصویرسازی^{۲۳}، ابزارهای تحلیلی، مدیریت عملکرد کسب‌وکار^{۲۴} را نام برد [5].

۳. اهمیت موضوع

در لایه ای تی ال، تبدیل مهم‌ترین فرآیند است زیرا در این مرحله خطاهای داده اصلاح می‌شود تا در نهایت بعد از بارگذاری در انبار داده، در تصمیم‌های مدیران مورد استفاده قرار گیرد.

بانک اطلاعاتی می‌تواند فیلدهایی از قبیل: نام، نام خانوادگی، جنسیت، تاریخ تولد، سن، آدرس، کدپستی، کدملی، شهر، استان، نام بیماری، علائم بیماری، داروی تجویز شده، دوز دارو و غیره را داشته‌باشد که در هنگام ادغام بانک‌های اطلاعاتی و یا هنگام ثبت توسط کاربر دچار خطا شود. همچنین ممکن است در دو بانک اطلاعاتی مختلف فیلد مشترکی وجود داشته‌باشد ولی عنوان فیلد و نحوه ورود آن‌ها متفاوت

باشد که بعد از ادغام باید به یک مدل در بانک اطلاعاتی ویرایش شود. (مثل جنسیت که در بانکی زن/مرد ثبت شده و در بانک دیگری ۱/۰) به علت خطای کاربر و یا ادغام بانک‌های اطلاعاتی، ممکن است بانک جدید حاوی رکورد تکراری و یا فیلدهای ثبت نشده در محیط استقرار موقتی پایگاه داده به وجود آید. لذا نیاز است که خطاهای موجود، با سرعت بیشتری اصلاح گردد و سپس به انبار داده بارگذاری شده تا در تصمیم‌گیری مدیران به طور صحیح استفاده شود.

سؤال‌های پژوهش عبارتند از:

- چگونه می‌توان مرحله ای تی ال را با سرعت بالاتری اجرا نمود؟
- چگونه می‌توان داده‌های آلوده بانک‌های اطلاعاتی را جهت فرآیند تصمیم‌گیری اصلاح نمود؟
- چگونه می‌توان مقادیر ثبت نشده بانک‌های اطلاعاتی را جهت فرآیند تصمیم‌گیری پرنمود؟

۴. پیشینه تحقیق

دارشان تانک و همکارانش در سال ۲۰۱۰ بیان می‌کنند که دو عملگر پیوند^{۲۵} و تجمیع^{۲۶} که نقش اساسی در پیش‌پردازش جهت دستکاری و تحکیم داده‌ها بر روی انبار داده بازی کرده و استفاده از آن‌ها سبب صرفه‌جویی در زمان می‌شود [۸]. الساپاق و همکارانش در سال ۲۰۱۱ دیاگرام نگاشت موجودیت (ای‌ام‌دی^{۲۷}) را به عنوان مدل ادراکی^{۲۸} جدید برای فرآیند ای تی ال ارائه نموده‌اند [21].

حسین طالب‌زاده در سال ۲۰۱۲ ضمن بررسی مشکلات ابزارهای ای تی ال موجود به معرفی سرویس‌های الگوی ای تی ال بر مبنای فراداده می‌پردازد و خلاصه‌ای از انواع مختلفی از فراداده و کاربردهایشان را بیان کرده است [13].

پروال و همکارانش در سال ۲۰۱۳ به شرح عملکرد دو الگوریتم هدکلین و پیوستگی در پاکسازی داده‌ها پرداختند و در انتها این دو الگوریتم را باهم مقایسه نمودند [22]. بهاتاچارچی و همکارانش در سال ۲۰۱۳ فایل متنی که حاوی حروف، اعداد، جنسیت و شناسه می‌باشد را بر اساس فرآیند ای تی ال اصلاح نمودند [23]. بهاتاچارچی و همکارانش در سال ۲۰۱۳ با ارائه یک سری از الگوریتم‌هایی، روش قبلی خود را بهبود بخشیدند [24]. خدروی و همکارانش در سال ۲۰۱۳ به کمک اطلاعات جبری یک نظریه عمومی برای تعریف ساختار مجموعه داده‌ها و پاکسازی ارائه نموده‌اند و در نهایت الگوریتمی برای تولید قوانین انجمنی بر مجموعه داده‌های ساخت یافته ارائه کرده‌اند [25].

شوران در سال ۲۰۱۴ تحقیقاتی از سال ۱۹۹۲ تا ۲۰۱۰ بر روی مسائل کیفیت داده در انبار داده انجام داده است. نتایج به دست آمده از این تحقیقات شامل: داده‌ها هرگز به صورت کامل از منابع قبلی خود به دست نمی‌آید، سیاست و برنامه‌ریزی مدیریتی وجود ندارد و یکپارچه‌سازی سیستم‌ها ناهمگون می‌باشد [26].

اشوینی ساو و همکارانش در سال ۲۰۱۴ برای تمیز کردن داده‌ها روش ترکیبی که شامل الگوریتم بهبود یافته پی‌ان‌آراس (تشخیص و تصحیح داده‌های متنی)، تکنیک پیشرفته (تصحیح داده‌های کمی) و الگوریتم متعددی (حذف رکوردهای تکراری و فیلدهای خالی) است را ارائه نموده است [27]. پرنای کالکارانی و همکارانش در سال ۲۰۱۴ الگوریتم ترکیبی به نام هدکلین که شامل نسخه‌های اصلاح شده الگوریتم پی‌ان‌آراس و الگوریتم بستن متعددی است را ارائه نموده است [28]. بهاتاچارچی و همکارانش در سال ۲۰۱۴ علاوه بر الگوریتم موجود تمیز کردن داده‌ها مانند پی‌ان‌آراس، الگوریتم‌های مختلف مانند: پاکسازی رشته و عدد، نسبت آمار، بررسی فرهنگ لغت داده، بررسی فراداده و غیره را بر روی سیستم پایگاه داده شهروند اجرا نمودند [29].

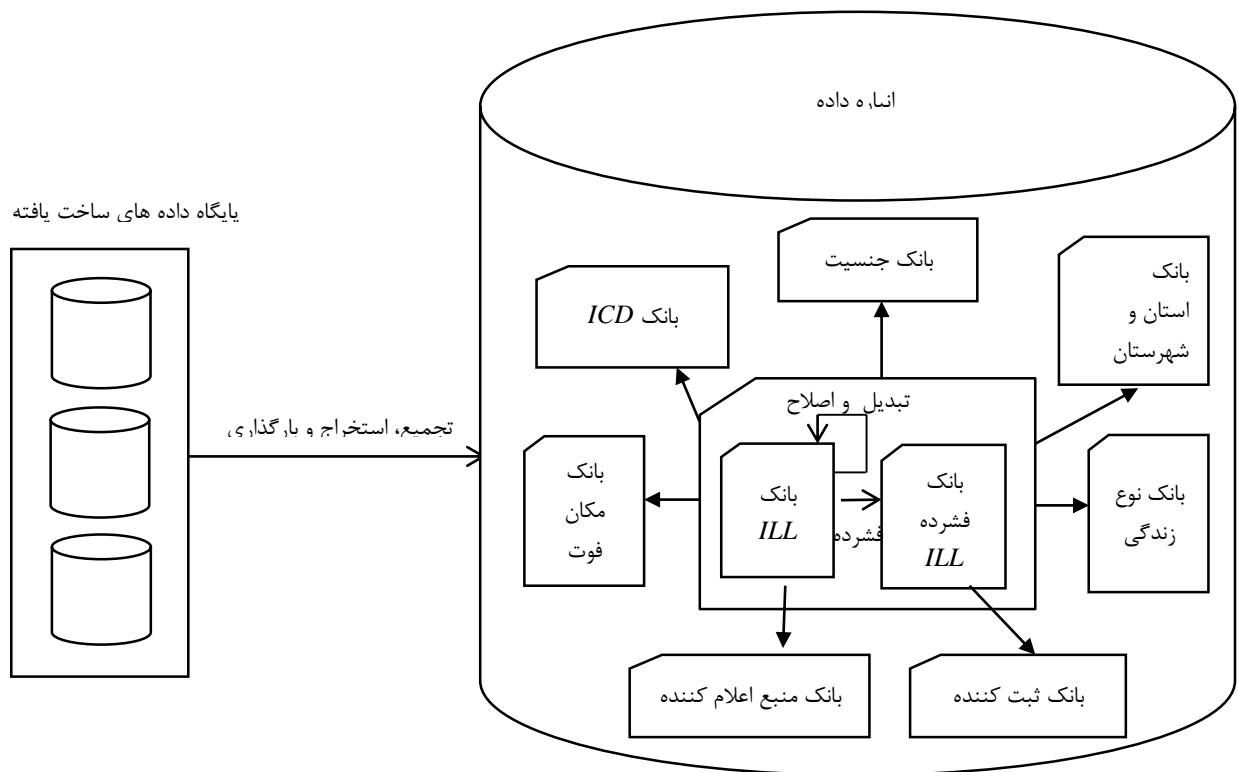
۵. روش پیشنهادی

روش پیشنهادی، به کمک یکی از زبان‌های برنامه‌نویسی و بیژوالی بنام سی‌شارپ ورژن ۲۰۱۳ و اس‌کیو ال سرور ۲۰۱۴ طراحی شده است و جهت تست عملکرد برنامه، از بانک‌های اطلاعاتی افراد فوت شده به علت بیماری‌های مختلف در سال ۱۳۹۳ استفاده شد. جهت تهیه این برنامه از دستورهای سی‌شارپ و اس‌کیو ال استفاده شد. که دستورهای اس‌کیو ال سرور در قالب استورپراسیجر^{۲۹} مورد استفاده قرار گرفت.

۱.۵. معماری ارائه شده

در معماری ارائه شده به نام «آی ال ای سی» (شکل ۲)، همه بانک‌های اطلاعاتی ساخت یافته را دریافت نموده، ادغام می‌کند. در زمان ادغام فیلدی به نام "نام استان ثبت کننده" و "نام شهرستان ثبت کننده" به بانک اطلاعاتی *ill* اضافه نموده و با ادغام هر بانک، نام استان و نام شهرستان ثبت کننده را در آن فیلد ایجاد شده کپی می‌کند.

سپس فرآیند یکسان‌سازی را بدون بررسی صحت مقادیر، انجام می‌دهد. از آنجاکه نوزادان مرده به دنیا آمده فاقد نام هستند در مرحله بعدی با توجه به جنسیت آن‌ها عبارت "نوزاد دختر" و یا "نوزاد پسر" در فیلد نام ثبت می‌شود. در انتها، کدشناسه را برای فیلد کدملی نوزادان و افرادی که کدملی آن‌ها ثبت شده کپی می‌کند.

شکل ۲: معماری پیشنهادی (آی ال تی ای سی 30)

۲.۵. نحوه عملکرد برنامه:

بر اساس فلوچارت ارائه شده در شکل ۴ ابتدا فایل اکسل افراد فوت شده به داخل پایگاه داده ایجاد شده در اس کیوال جداگانه منتقل می شوند. سپس محتوای بانک اطلاعاتی با هم ادغام شده و در داخل بانک اطلاعاتی *ill* قرار می گیرد.

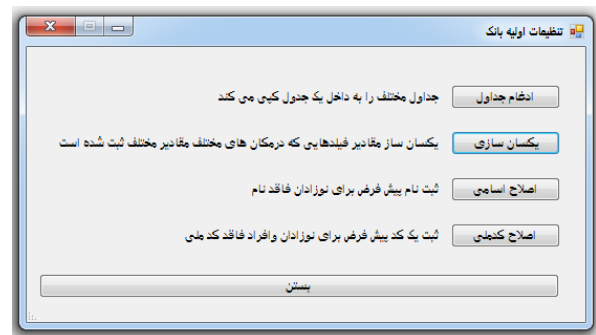
در فرآیند ادغام فیلدهای به نام " نام استان ثبت کننده " و " نام شهرستان ثبت کننده " در بانک اطلاعاتی ایجاد می گردد و نام استان و نام شهرستان ثبت کننده برای تمام رکورد های آن کپی می شود.

از آنجایی که محتوای هر بانک توسط افراد مختلف در مکان های مختلف جمع آوری شده، ممکن است محتوای یک فیلد در یک بانک به صورت کد و در بانک دیگری به صورت رشته ثبت شود پس در مرحله بعد، عملیات یکسان سازی محتوای فیلدها (از قبیل: جنسیت، نوع زندگی، محل فوت، منبع اعلام کننده، فرد ثبت کننده) را بر اساس محتوای فراداده اجرایی کند.

بعد از اجرای فرآیند یکسان سازی، حال نوبت به پر کردن فیلد نام و کد ملی است. زیرا برای بررسی فیلد جنسیت لازم است که فیلد نام خالی و یا حاوی عبارت بی محتوایی نباشد لذا در این مرحله عبارت "نوزاد دختر" و یا "نوزاد پسر" برای نوزادانی که مرده به دنیا آمده و فاقد نام می باشند، ثبت می گردد. کدشناسه (در بانک *ill* یونیک تعریف شده) در قسمت کد ملی برای نوزادان مرده به دنیا آمده و افرادی که به هر دلیل کد ملی آن ها در فایل اولیه ثبت نشده، ثبت خواهد شد. زیرا بدون انجام

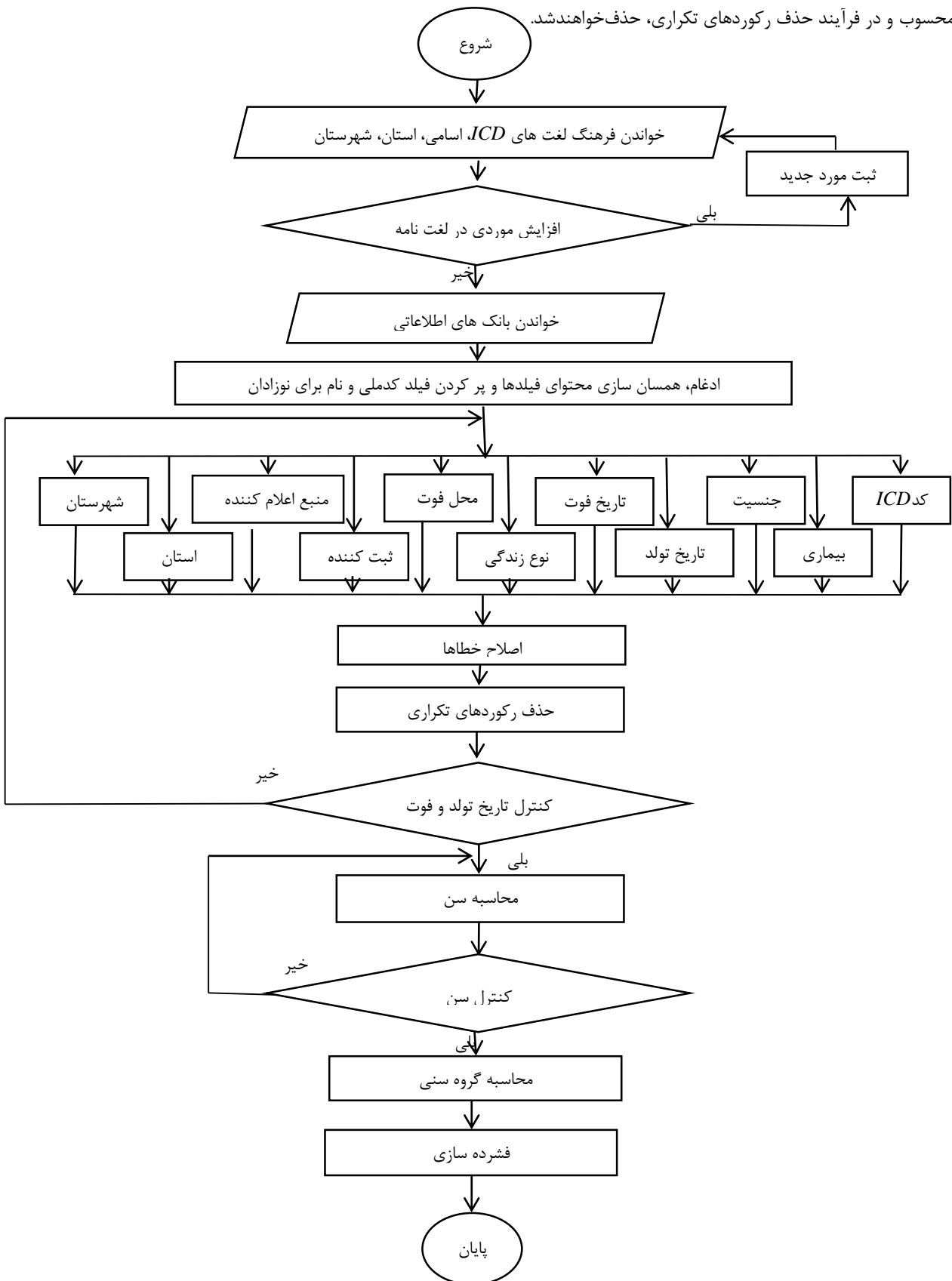
در این معماری، داده ها وارد انبار داده شده و سپس فرآیند اصلاح در همان انبار داده بدون ناحیه عملیاتی انجام می گیرد. با این روش مرحله انتقال اطلاعات به محیط عملیاتی در هر لایه حذف شده که نسبت به معماری ای تی ال، که دارای محیط عملیاتی در هر لایه است، سبب افزایش سرعت در اجرای برنامه شده است.

مدل بانک اطلاعاتی در داخل انبار داده به صورت ستاره می باشد یعنی دارای یک جدول واقعی و هشت جدول ابعادی است. که خود این جدول ابعادی از دو قسمت تشکیل شده است یک قسمت مربوط به داده های اصلاح شده با فرمت اولیه و قسمت دیگر شامل همان داده ها ولی با فرمت فشرده می باشد. بدین ترتیب مدیران می توانند به سرعت، فرآیندهای آنالیزی خود را انجام دهند. در شکل ۳ تنظیمات اولیه ای که برای بانک های اطلاعاتی اعمال می شود را مشاهده می کنید.

شکل ۳: تنظیمات اولیه در برنامه طراحی شده

این فرایند رکوردهایی که فاقد کد ملی می‌باشند جزء رکوردهای تکراری محسوب و در فرآیند حذف رکوردهای تکراری، حذف خواهند شد.

شکل ۴: فلوچارت عملکرد برنامه

۱,۲,۵. خطایابی در بانک اطلاعاتی

مرحله بعد یافتن خطاهای موجود در بانک *ill* می‌باشد. این خطاها عبارتند از: جنسیت، تاریخ تولد، نوع زندگی، تاریخ فوت، بیماری، کد *ICD* محل فوت، فرد ثبت کننده، منبع اعلام کننده، استان و شهرستان (محل تولد، زندگی و فوت)، رکورد تکراری و فیلدهای فاقد مقدار.

نوع زندگی: در وزارت بهداشت نوع زندگی بستگی به نوع خدماتی که ارائه می‌شود تقسیم بندی می‌گردد. (شهری و روستایی، که خود روستایی هم شامل روستای اصلی (دارای مرکز بهداشتی درمانی)، روستای قمر(فاقد خانه بهداشت و تحت پوشش خانه بهداشت دیگر)، روستای سیاری (دارای خانه بهداشت و تحت پوشش مرکز بهداشتی درمانی)، روستای غیرساکن). لذا در صورت عدم ثبت و یا داده اشتباه در این فیلد، رکوردهای این گونه فیلدها جزء داده آلوده شمرده می‌شوند.

کد *ICD*: هر بیماری در جهان دارای کد بین المللی است که به *ICD* معروف است ممکن است کاربر حین ثبت، کد بیماری را اشتباه ثبت کند (بدلیل تعداد زیاد کدها) و یا ثبت نکند. لذا در این مرحله به کمک فیلد نام بیماری و لغت نامه *ICD* که تهیه شده اطلاعات این فیلد بررسی می‌شود در صورت مغایرت جزء داده آلوده در نظر گرفته می‌شود.

نحوه محاسبه گروه سنی براساس دستورالعمل وزارت بهداشت به شرح زیر می‌باشد: کمتر از ۳۰ روز، نوزاد ۳۰ روز؛ ۱۱ ماه و ۲۹ روز، شیر خوار یک سال؛ ۵ سال و ۱۱ ماه و ۲۹ روز، کودک ۶ سال؛ ۱۷ ماه و ۱۱ ماه و ۲۹ روز، نوجوان ۱۸ سال، ۲۹ سال و ۱۱ ماه و ۲۹ روز، جوان ۳۰ سال، ۵۹ سال و ۱۱ ماه بالای ۶۰ سال، کهن سال

در این برنامه از سه لغت نامه برای تطبیق محتوای فیلدها (اسامی، جنسیت، استان، شهرستان، بیماری و کدهای *ICD*) تحت عنوان اسامی، کدهای بین المللی *ICD* و استان / شهرستان استفاده شده است. بانک اطلاعات اسامی که برای این منظور تهیه شده است حاوی ۶۷۷۳ نام و بانک اطلاعاتی کدهای بین المللی *ICD* ۱۰۸۸۴ بیماری در آن ثبت شده که در این برنامه امکان افزایش نام، بیماری، استان و شهرستان جدید به این بانکها نیز فراهم شده است. نمونه‌ای از خروجی برنامه در شکل ۵ نشان داده شده است.

شکل ۵. نمونه‌ای از خروجی برنامه

۶. تجزیه و تحلیل داده‌ها

۱,۶. آنالیز بانک اطلاعاتی یک استان

پس از مراحل طراحی و پیاده سازی، که قبلاً بیان شد، در ابتدا از بانک بیماری‌های دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی استان زنجان، با انواع مختلف داده، برای ارزیابی صحت و دقت برنامه، استفاده شد. بانک‌های اطلاعاتی، مربوط به سال ۱۳۹۳ استان زنجان است و حاوی اطلاعات افرادی است که به علت بیماری در استان زنجان فوت شده‌اند. این اطلاعات هرساله توسط دانشگاه علوم پزشکی جمع آوری شده تا بعد از اصلاح موارد نادرست و ثبت نشده و در نهایت حذف رکوردهای تکراری، در تحلیل‌های مدیریتی مورد استفاده قرارگیرد. پیش‌پردازش این اطلاعات هرساله، دستی انجام می‌شد که زمان‌بر و دارای خطای انسانی است.

پس از فرآیند ادغام بانک اطلاعاتی شهرستان‌های استان زنجان (هشت شهرستان: ابهر، ایجرود، خدابنده، خرمدره، زنجان، طارم، ماهنشان) ۵۴۶۴ رکورد در بانک اطلاعاتی *ill* ایجاد شد.

مرحله بعد، اجرای فرآیند خطایابی بر روی بانک اطلاعاتی بود که خطاهای موجود در بانک شناسایی شد. به منظور یافتن خطاهای موجود در بانک اطلاعاتی از استورپراسیجرهای اس کیوال استفاده شد بنابراین زمان اجرای الگوریتم جهت یافتن خطاهای بانک اطلاعاتی به کمتر از سه ثانیه وقت نیاز دارد. نتایج حاصل از این خطایابی در جدول ۱ برای هر فیلد اطلاعاتی این بانک نشان داده شده است.

جدول ۱: تعداد خطا در فیلدهای بانک اطلاعاتی

فیلد	میزان خطا قبل از اصلاح	درصد خطا قبل از اصلاح	درصد خطا بعد از اصلاح
جنسیت	۳۱	۰,۵۶٪	۰٪
تاریخ تولد	۸	۰,۱۴٪	۰٪
تاریخ فوت	۱۳	۰,۲۳٪	۰٪
نوع زندگی	۸۰	۱,۴۶٪	۰٪
بیماری	۸۷۳	۱۵,۹۸٪	۰٪
کد ICD	۳۲۶	۵,۹۷٪	۰٪
استان محل تولد	۱۰	۰,۱۸٪	۰٪
شهرستان محل تولد	۳۸۹	۷,۱۲٪	۰٪
استان محل زندگی	۲۰	۰,۳۶٪	۰٪
شهرستان محل زندگی	۵	۰,۰۹٪	۰٪
استان محل فوت	۲	۰,۰۴٪	۰٪
شهرستان محل فوت	۳	۰,۰۵٪	۰٪
محل فوت	۱۵	۰,۲۷٪	۰٪
ثبت کننده	۳۴	۰,۶۲٪	۰٪
منبع اعلام کننده	۲۳	۰,۴۲٪	۰٪
رکورد های تکراری	۶۷۳	۱۲٪	۰,۰۲٪

از این مقادیر به دست آمده می‌توان به این نتیجه رسید که درصد کل خطای این بانک اطلاعاتی با ۵۴۶۴ رکورد ۲,۸۴٪ می‌باشد. به این معنی است که ممکن است یک رکورد، در این بانک اطلاعاتی فاقد خطا بوده در حالی که ممکن است رکورد دیگری در اکثر فیلدهای آن خطایی رخ داده باشد. به منظور افزایش سرعت در فرآیند یافتن خطاها در بانک اطلاعاتی از استور پراسیجرهای اس‌کیوال استفاده شد لذا زمان اجرای جهت یافتن خطاهای موجود در این بانک سه ثانیه به دست آمد.

بعد از یافتن داده‌های آلوده، فیلد رکوردهایی که دارای داده آلوده بود باید اصلاح می‌شد. لذا فرآیند اصلاح بر روی رکوردهایی که دارای داده آلوده بود اجرا شد.

رکوردهایی که در فیلدهای جنسیت، بیماری، ICD، استان و شهرستان محل تولد، محل زندگی و محل فوت دارای داده آلوده بود از طریق استور پراسیجرهای طراحی شده در اس‌کیوال و با استفاده از فرهنگ لغت طراحی شده برای آن فیلد اصلاح گردید. و رکوردهایی که در فیلدهای تاریخ تولد و فوت، نوع زندگی، محل فوت، ثبت کننده، منبع اعلام کننده دارای داده آلوده بود از طریق الگوریتم‌هایی که در سی‌شارپ طراحی و در فصل قبل به آن اشاره شد اصلاح گردید.

در نهایت حذف رکوردهای تکراری با اجرای استور پراسیجرهایی که در محیط اس‌کیوال طراحی شده بود، بر روی داده‌ها بانک اعمال گردید. مدت زمان اجرای فرآیند اصلاح برای بانک اطلاعاتی با ۵۴۶۴ رکورد ۶۳ ثانیه بود.

در آخرین مرحله تست، مجدداً بانک اطلاعاتی اصلاح شده را با روش‌های طراحی شده در برنامه مورد بررسی قرار دادیم مشاهده شد که تعداد رکوردها از ۵۴۶۴ به ۴۷۹۱ رکورد کاهش پیدا کرد. بدین معنی است که یک شخص در دو شهرستان مختلف ثبت شده و یا کاربر یک رکورد را بیش از یک بار ثبت نموده است. با مقایسه نتایج به دست آمده (مطابق شکل ۴۱) مشاهده می‌گردد که میزان خطا در ۵۴۶۴ رکورد ۲,۸۴٪ به ۰,۰۲٪ در ۴۷۹۱ رکورد کاهش یافت که این خطا مربوط به رکوردی است که دارای کدملی یکسان ولی با نام، نام پدر، محل فوت متفاوت، اطلاعاتش ثبت گردیده است. که با پیگیری قابل اصلاح می‌باشد. همچنین مدت زمان اجرای برنامه جهت یافتن خطا و اصلاح آن ۶۵ ثانیه به دست آمد.

با اجرای فرآیند اصلاح داده‌های آلوده بانک اطلاعاتی با خطای ۰,۰۲٪ اصلاح شد. که این خطا مربوط به رکوردی است که دارای کدملی یکسان ولی با نام، نام پدر، محل فوت متفاوت، اطلاعاتش ثبت گردیده است بنابراین با گروه‌بندی که در فرآیند حذف رکوردهای تکراری انجام شده است این رکورد در هیچ یک از گروه‌های قرار نگرفته لذا باعث ایجاد خطا در سیستم ما گردیده است.

۲,۶. آنالیز بانک اطلاعاتی دو استان

به منظور بررسی مجدد معماری طراحی شده، این بار تعداد رکوردهای بانک اطلاعاتی را با ادغام اطلاعات دو استان زنجان و ایلام تست نمودیم.

با ادغام این دو بانک اطلاعاتی ۱۰۲۰۳ رکورد ایجاد شد. مرحله بعد اجرای الگوریتم خطایابی بر روی این بانک اطلاعاتی است که نتایج آن در جدول ۲ نشان داده شده است.

جدول ۲. میزان خطا در بانک اطلاعاتی ایجاد شده از ادغام دو استان زنجان و ایلام

فیلد	تعداد قبل از اصلاح	درصد خطاها قبل از اصلاح	درصد خطاها بعد از اصلاح
جنسیت	۱۰۸	۱,۰۵٪	۰٪
تاریخ تولد	۸	۰,۰۸٪	۰٪
تاریخ فوت	۱۳	۰,۱۳٪	۰٪
نوع زندگی	۴۶۰	۵,۲۹٪	۰٪
بیماری	۱۹۲۵	۱۸,۸۷٪	۰٪
ICD	۱۰۷۰	۱۰,۴۹٪	۰٪
استان محل تولد	۱۰	۰,۱٪	۰٪
شهرستان محل تولد	۵۶۵	۵,۵۳٪	۰٪
استان محل زندگی	۲۰	۰,۲٪	۰٪
شهرستان محل زندگی	۵	۰,۰۵٪	۰٪
استان محل فوت	۵۲	۰,۵۱٪	۰٪
شهرستان محل فوت	۳	۰,۰۳٪	۰٪
محل فوت	۱۵	۰,۱۵٪	۰٪
ثبت کننده	۳۴	۰,۳۳٪	۰٪
منبع اعلام کننده	۲۳	۰,۲۲٪	۰٪
رکورد های تکراری	۲۲۹۰	۲۲,۴۴٪	۰,۰۱٪

میزان کل خطای بانک اطلاعاتی بعد از ترکیب دو استان برابر ۰,۰۹٪ می‌باشد. بعد از خطایابی نوبت به اصلاح اطلاعات، حذف رکوردهای تکراری، محاسبه سن و گروه‌های سنی است. بانک اطلاعاتی بعد از تکرارگیری دارای ۷۹۱۳ رکورد شد. و نتایج به دست آمده بعد از اجرای الگوریتم در جدول ۲ نشان داده شده است.

در بانک اطلاعاتی رکوردی وجود دارد که دارای کدملی یکسان ولی با نام، نام پدر، محل فوت متفاوت، اطلاعاتش ثبت گردیده است بنابراین با گروه‌بندی که در فرآیند حذف رکوردهای تکراری انجام شده است این رکورد در هیچ یک از گروه‌های قرار نگرفته لذا باعث ایجاد خطا در سیستم ما گردیده است.

۳,۶. آنالیز بانک اطلاعاتی سه استان

در مرحله سوم تست با اضافه کردن استان همدان، تعداد رکوردهای بانک اطلاعاتی را به تعداد ۱۴۷۳۹ رکورد افزایش دادیم. میزان کل خطای بانک اطلاعاتی بعد از ترکیب سه استان برابر ۳,۷٪ شد. بعد از خطایابی نوبت به اصلاح اطلاعات، حذف رکوردهای تکراری، محاسبه سن و گروه‌های سنی است. بانک اطلاعاتی بعد از تکرارگیری دارای ۱۲۴۲۴ رکورد شد. و نتایج حاصل به دست آمده بعد از اجرای الگوریتم در جدول ۳ نشان داده شده است.

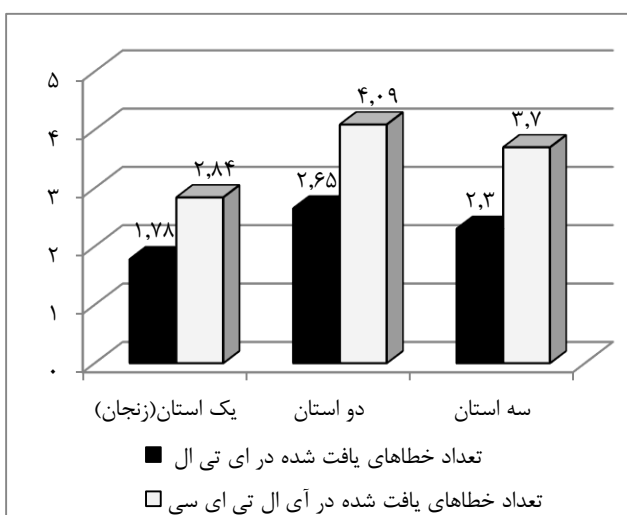
جدول ۳: میزان خطا در بانک اطلاعاتی ادغامی سه استان زنجان،

همدان و ایلام			
فیلد	تعداد قبل از اصلاح	درصد خطاها قبل از اصلاح	درصد خطاها بعد از اصلاح
جنسیت	۱۶۷	۱,۱۳٪	۰٪
تاریخ تولد	۸	۰,۰۵٪	۰٪
تاریخ فوت	۱۳	۰,۰۹٪	۰٪
نوع زندگی	۵۳۹	۳,۵۶٪	۰٪
بیماری	۲۹۵۶	۲۰,۰۵٪	۰٪
اکد	۱۸۳۱	۱۲,۴۲٪	۰٪
استان محل تولد	۱۰	۰,۰۷٪	۰٪
شهرستان محل تولد	۷۶۵	۵,۱۹٪	۰٪
استان محل زندگی	۲۲	۰,۱۵٪	۰٪
شهرستان محل زندگی	۵	۰,۰۳٪	۰٪
استان محل فوت	۵۲	۰,۳۵٪	۰٪
شهرستان محل فوت	۳	۰,۰۲٪	۰٪
محل فوت	۱۵	۰,۱۰٪	۰٪
ثبت کننده	۳۴	۰,۲۳٪	۰٪
منبع اعلام کننده	۲۳	۰,۱۶٪	۰٪
رکورد های تکراری	۲۳۱۰	۱۵,۶۷٪	۰,۰۰۸٪

با توجه به تست‌های انجام‌شده در سه مرحله قبل می‌توان نتیجه‌گرفت که با افزایش تعداد رکوردهای بانک اطلاعاتی (ادغام بانک اطلاعاتی استان‌های دیگر) سرعت یافتن خطاهای و اصلاح رکوردهایی که دارای داده‌های آلوده بودند تفاوتی ندارد زیرا در به‌روزرسانی بانک اطلاعاتی از استورپراسیجرهای اس‌کیوال استفاده‌شده که مستقیم با بانک اطلاعاتی کار می‌کند و زمان به‌روزرسانی را کاهش می‌دهد. همچنین نشان‌دادیم زمان محاسبه سن و گروه‌های سنی با افزایش رکوردهای بانک اطلاعاتی افزایش می‌یابد.

۴,۶. مقایسه ای تی ال با مدل پیشنهادی

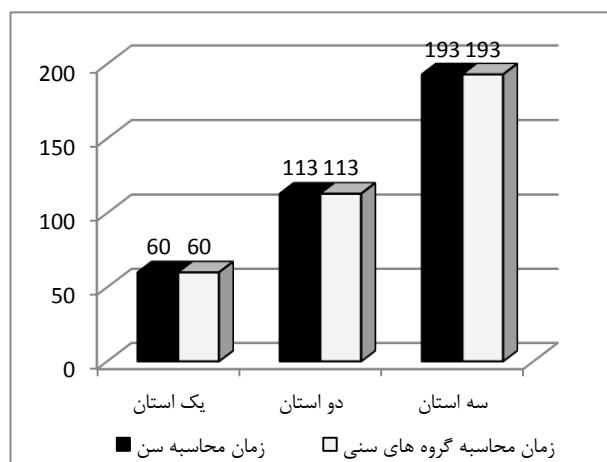
در انتها به منظور نشان‌دادن عملکرد برنامه طراحی‌شده، مقایسه‌ای بین معماری آی ال تی ای سی و ای تی ال انجام‌گرفت. لذا برای همین منظور داده‌هایی که در معماری آی ال تی ای سی استفاده‌کرده‌ایم را در معماری ای تی ال استفاده‌نمودیم و با توجه به موارد ذیل معماری آی ال تی ای سی دارای عملکرد بهتری نسبت به ای تی ال شد:

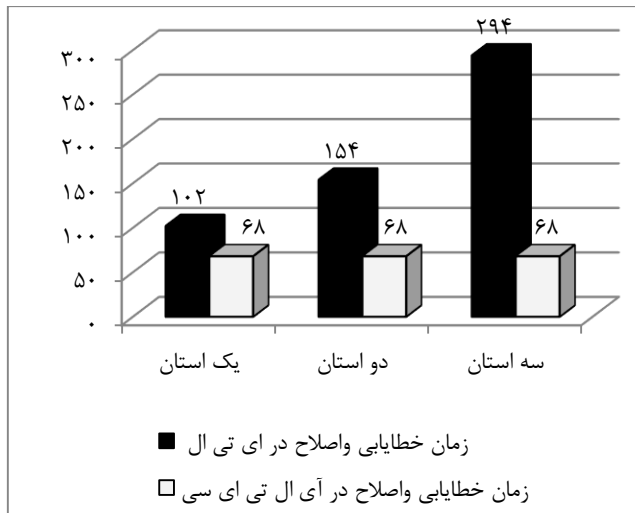
شکل ۷: مقایسه تعداد کل خطاها در دو مدل ای تی ال و آی ال تی ای-سی برای یک، دو و سه استان (قبل از فرایند اصلاح)

فرآیند خطایابی و اصلاح بر روی حداکثر دو نوع داده مختلف در معماری ای تی ال انجام می‌شود لذا خطاهای کمتری نسبت به معماری ارائه شده (آی ال تی ای سی)، به‌دست‌آمد و در نتیجه اصلاح کمتری نسبت به معماری آی ال تی ای سی انجام‌گرفت. (شکل ۷) به دلیل استفاده از محیط‌های عملیاتی موقت، ابتدا اطلاعات به این محیط منتقل، و فرآیند اصلاح و خطایابی انجام‌شده و از این قسمت اطلاعات به محل اصلی منتقل، تا از محل اصلی به لایه بعدی منتقل شود. که سبب می‌شود زمان اجرای معماری ای تی ای بیشتر از معماری آی ال تی ای شود (شکل ۸)

در این معماری سن و گروه‌های سنی نیز محاسبه می‌گردد با افزایش تعداد رکوردها مدت زمان محاسبه در قسمت سن و گروه‌های سنی افزایش پیدا می‌کند به‌گونه‌ای که برای محاسبه سن و گروه‌های سنی در بانک اطلاعاتی یک استان (استان زنجان)، مدت زمان محاسبه هرکدام ۶۰ ثانیه، که در مجموع ۱۲۰ ثانیه و در ترکیب دو استان (استان زنجان و ایلام) مدت زمان محاسبه هرکدام ۱۱۳ ثانیه، که در مجموع ۲۲۶ ثانیه به طول انجامید. حال با ترکیب سه استان زنجان، ایلام و همدان که تعداد کل رکوردهای این سه استان، بعد از حذف موارد تکراری ۱۲۴۲۴ رکورد شد، مدت زمان محاسبه سن و گروه‌های سنی برای هرکدام، ۱۹۳ ثانیه که در مجموع، ۳۸۶ ثانیه به‌دست‌آمد. (شکل ۶)

شکل ۶: نمودار مقایسه زمان محاسبه سن و گروه‌های سنی برای یک، دو و سه استان (به ثانیه)

شکل ۸: نمودار مقایسه زمان اجرا (خطایابی و اصلاح) در دو معماری ای تی ال و آی ال تی ای سی برای یک، دو و سه استان

بعد از فرآیند خطایابی و اصلاح بانک‌های اطلاعاتی، بانک اطلاعاتی اصلاحی مجدد توسط برنامه طراحی شده ارزیابی می‌شود تا میزان اصلاح داده‌های آلوده بررسی شود در معماری آی ال تی ای سی و ای تی ال با ۱۲۴۲۴ رکورد، دارای خطای ۰.۰۰۸٪ بود که این خطا به روش پیاده سازی مربوط نبوده و خطای کاربر در زمان ورود اطلاعات بوده که یک کدملی برای دو فرد مختلف ثبت شده است. ولی در معماری ای تی ال در مقایسه با معماری آی ال تی ای سی، هنوز داده‌های وجود دارد که در مرحله خطایابی یافت نشده تا اصلاح شوند.

۷. نتیجه‌گیری

جهت تست معماری ای تی ال، از بانک اطلاعاتی با ۵۴۶۴ رکورد (بیماری های استان زنجان)، ۱۰۲۰۳ رکورد (بیماری های دو استان زنجان و ایلام) و ۱۴۷۳۹ رکورد (بیماری های سه استان زنجان، ایلام و همدان) استفاده شد (در معماری آی ال تی ای سی استفاده شده بود). اجرای فرآیند خطایابی و اصلاح برنامه با بانک اطلاعاتی که دارای ۵۴۶۴ رکورد بود ۱۰۲ ثانیه زمان برد و ۱.۷۸٪ میزان خطاها در بانک اطلاعاتی شد. جهت تست دوباره، از بانک اطلاعاتی که دارای ۱۰۲۰۳ رکورد بود، استفاده نمودیم این بار زمان اجرای فرآیند خطایابی و اصلاح برابر ۱۵۴ ثانیه، و تعداد خطاهای برابر ۲.۶۵٪ بود. در نهایت از بانک اطلاعاتی که دارای ۱۴۷۳۹ رکورد بود، استفاده کردیم که زمان اجرای آن ۲۹۳ ثانیه و تعداد خطاها در فرآیند خطایابی و اصلاح برابر ۲.۳٪ بود.

با توجه به آزمایش‌های انجام شده بر روی سه بانک اطلاعاتی به گونه ای که هر بار رکوردهای آن را افزایش دادیم به این نتیجه رسیدیم که معماری طراحی شده دارای دقت و سرعت بالاتری در یافتن خطا و اصلاح آن‌ها نسبت به معماری ای تی ال است. به گونه ای که معماری ارائه شده تعداد خطاهای بیشتری یافته و اصلاح می‌نماید و در نهایت می‌توان اذعان داشت که این معماری در فرآیند اصلاح ۱۲۴۲۴ رکورد ۰.۰۰۸٪ خطا دارد که این خطا مربوط به رکوردی است که دارای کدملی یکسان ولی

با نام، نام پدر، محل فوت متفاوت، اطلاعاتش ثبت گردیده است بنابراین با گروه‌بندی که در فرآیند حذف رکوردهای تکراری انجام شده است این رکورد در هیچ یک از گروه‌ها قرار نگرفته لذا باعث ایجاد خطا در سیستم ما گردیده است.

مراجع

- [1] Al Farsi, Budour Ahmed; Saini, Dinesh Kumar. *Business Intelligence Design Model (BIDM) for University. International Journal of Computer Applications, Vol. 111, No 14, (2015), pgs.43-49*
- [2] Ghazanfari, M.M.; Jafari, M., Rouhani, S.A tool to evaluate the business intelligence of enterprise systems. *Scientia Iranica Transactions E(Industrial Engineering), Vol.16, No.6, (2011), pgs.1579-1590*
- [3] Golfarelli, Matte. *New Trends in Business Intelligence. Conference: Proceedings of the 28th International Convention MIPRO (BIS&DE&ISS), MIPRO 2005, (May 30-June 03, 2005), Opatija, Croatia, https://www.researchgate.net/publication/221535705_New_Trends_in_Business_Intelligence, 2016/29/01*
- [4] Rupali Gil, R; Singh, J.A Review of Contemporary Data Quality Issues in Data Warehouse ETL Environment. *Journal on Today's Ideas Tomorrow's Technologies, Vol. 2, No. 2, (2014), pgs.153-160*
- [5] Ongl, In Lih; Siew, Pei Hwa; Wong, Siew Fan. *A Five-Layered Business Intelligence Architecture. IBIMA Publishing, Vol.2011, http://www.ibimapublishing.com/journals/CIBIMA/cibima.html, 2016/29/01*
- [6] Kalelkar, Medha; Churi, Prathamesh; Kalelkar, Deepa. *Implementation of Model-View-Controller Architecture Pattern for Business Intelligence Architecture. International Journal of Computer Applications, Vol.102, No.12, (2014), pgs.16-21*
- [7] Anand, Niti. *ETL and its impact on Business Intelligence. International Journal of Scientific and Research Publications, Vol. 4, Issue 2, (2014), pgs.1-3*
- [8] Tank, Darshan M; Ganatra, Amit; Kosta, Y P. *Speeding ETL Processing in Data Warehouses Using High-Performance Joins For Changed Data Capture (CDC). International Conference on Advances in Recent Tecnologic in Communication and Computing, (2010) International Conference on Source: IEEE Xplore, pgs.365-368*
- [9] Rajashree, Y. Patil; Kulkarni, R.V. *A Review of Data Cleaning Algorithms for Data Warehouse Systems. International Journal of Computer Science and Information Technologies, Vol. 3, No.5, (2012), pgs.5212 - 5214*
- [10] Kirange, Mayuri; Makhijani, R.K. *Revolution In DW By Solving Causes Of Data Quality Problems In DW And ETL. International Journal of Computer Science and Mobile Computing, Vol. 4, Issue. 1, (2015), pgs.64 - 73*
- [11] Devi, S; Kalia, A. *Study of Data Cleaning & Comparison of Data Cleaning Tools. International Journal of Computer Science and Mobile Computing, Vol. 4, Issue. 3, (2015), pgs.360 - 370*

[28] Kulkarni, Prerna S; Bakal, J.W. Hybrid Approaches for Data Cleaning in Data Warehouse. *International Journal of Computer Applications*, Vol.88, No.18, (2014), pgs.7-10

[29] Bhattacharjee, Arup Kumar; Chatterjee, Partha; Shaw, Mukesh Prasad ; Chakraborty, Manomoy. *ETL based Cleaning on Database. International Journal of Computer Applications*, Vol 105, No. 8,(2014), pgs.34-40.

[12] Kabiri,A.; Chiadmi,D. Survey on ETL processes. *Journal of Theoretical and applied Information Technology*. Vol. 54, No. 2, (2013), pgs.219-229

[13] Talebzadeh,Hossein. A Service-Based Framework for ETL Process Based on Metadata. *Journal of Basic and Applied Scientific Research*,Vol.2, No.1, (2012), pgs.54-59

[14] Ganapavarapu, Vinaya Bharadwaj. "Designing and Implementing a Data Warehouse using Dimensional Modeling" Master of Science, Computer Engineering, The University of New Mexico, Heileman, Gregory ,(2014)

[15] NEDELUCU, Bogdan. *Business Intelligence Systems. Database Systems Journal* Vol. IV, No. 4, (2013), pgs.12-20

[16] Vora, Mital; Vora, Jelam; Jani, Dr. N. N. Modelling Architecture for Multimedia Data Warehouse. *International Journal of Innovative Research in Science Engineering and Technology*, Vol. 4, Issue 1, January (2015) ,pgs.18699-18703

[17] Kushanoor, Akbar; Dr. Krishna, S.Murali; Sagar Reddy, T. Vidya. *ETL Process Modeling In DWH Using Enhanced Quality Techniques. International Journal of Database Theory and Application* Vol. 6, No. 4, August,(2013),pgs.179-198

[18] Dubey, Alok ; Kamal, Archana ; Gupta, Suresh C. Effects of Aggregation and Data Size on Query Performance and Memory Requirements of a Data Warehouse. *International Conference on Reliability Optimization and Information Technology , India*,(2014), IEEE Xplore, pgs.(99-104)

[19] Khalid,Muhammad[et al].Challenges of Dimensional Modeling in Business Intelligence Systems. *International Journal of Computer & Organization Trends*, Vol. 21, No.1, (2015),pgs.14-15

[20] Ifeanyi, Nwakanma [et al].The Role of Data Warehousing Concept for Improved Organizations Performance and Decision Making . *International Journal of Computer Science and Mobile Computing*, Vol. 3, Issue. 10, (2014), pgs.451 – 455

[21] Ali El-Sappagh, Shaker H.; Ahmed Hendawi, Abdeltawab M.; El Bastawissy, Ali Hamed. A proposed model for data warehouse ETL processes. *Journal of King Saud University, Computer and Information Sciences* (2011) 23, pgs.91–104

[22] Porwa, Sonal; Vora, Deepali. A Comparative Analysis of Data Cleaning Approaches to Dirty Data. *International Journal of Computer Applications* ,Volume 62, No.17, (2013),pgs.30-34

[23]Bhattacharjee, Arup Kumar; Mallick ,Atanu; Dey, Arnab; Bandyopadhyay, Sananda. *Data Cleaning in Text File. IOSR Journal of Computer Engineering*, Volume 9, Issue 2 (2013), Pgs. 17-21

[24] Bhattacharjee, Arup Kumar; Mallick ,Atanu; Dey, Arnab ; Bandyopadhyay , Sananda. *Enhanced Technique for Data Cleaning in Text File. International Journal of Computer Science Issues*, Vol. 10, Issue 5, No 2, (2013),pgs.229-233

[25] Khedri, Ridha; Chiang, Fei; SabriAn, Khair Eddin. Algebraic Approach Towards Data Cleaning. *The 4th International Conference on Emerging Ubiquitous Systems and Pervasive Networks , Procedia Computer Science* 21 (2013), www.sciencedirect.com, pgs.50 – 59

[26] Sheoran, Jyoti. *Issues of Data Quality in Data Warehouses. International Conference on Advances in Computer Engineering & Applications (ICACEA-2014) at IMSEC,GZB*, pgs.6-8, http://www.ijcaonline.org/proceedings/icaceaa/number6/15835-1465_2016/01/29

[27] Save, Ashwini M.; Kolkur , Seema. Hybrid Technique for Data Cleaning. *International Journal of Computer Applications Proceedings on National Conference on Role of Engineers in National Building NCRENB*,(2014), pgs. 4-8

پی نوشت

1. Howard Dresner
2. Ghoshal
3. Kim
4. Eckerson
5. OLAP: Online Analytical Processing
6. Data Mining
7. Data Source
8. ETL(Extraction-Transformation-Loading)
9. Extraction
10. Transformation
11. Loading
12. Data Warehouse
13. Mata Data
14. End user
15. Subject Oriented
16. Time variant
17. Non volatile
18. Dimensional Modeling
19. Fact Tables
20. Dimensional Tables
21. Star Schema
22. Snowflake Schema
23. Visualization Tools
24. BPM:Business Performance Management
25. Join
26. Aggregation
27. EMD:Entity Mapping Diagram
28. Conceptual model
29. Stored Procedure
30. ILTEC:Integrated Load Transformation Extraction Compact